

Учитель

Газета Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

№10 (287)

15 листопада 2020 року

Видається з 1933 року

3 МІЖНАРОДНИМ ДНЕМ СТУДЕНТА!

Шановні сквородинівці! Щиро вітаю Вас з Міжнародним Днем студента!

Щорічно, 17 листопада в пам'ять 1000 пражських активістів студентського руху, які виступили з протестом проти окупації Чехії гітлерівською Німеччиною відзначається цей День, який символізує міжнародну солідарність і активну позицію студентів світу. Сучасне студентство готове до захисту свободи, демократії, миру та прав молоді.

Я пишаюсь успіхами студентів-сквородинівців, які виступають із цікавими проектами та ініціативами в університеті, у регіоні, в Україні.

Наші студенти для багатьох своїх однолітків є взірцем у навчанні, науці, творчості, спорті, волонтерській і громадській діяльності, вірності кращим традиціям козацтва і народу України. Вони показують зразки активної участі в розбудові сучасної освіти, формують у собі кращі риси освіченого громадянина, патріота, професіонала, лідера. Вони готові сумлінно служити Батьківщині, інтересам людства. Сучасним студентам властиве не тільки творче мислення, прагнення пізнавати незвідане, але й уміння ставити високу мету й досягати її.

Вітаючи з Міжнародним днем студента, зичу всім вам наполегливості в навчанні, натхнення у творчості, нових рекордів у спорті, активної життєвої позиції, здійснення особистих найсміливіших планів, цікавих мандрів нашою мальовничою країною і світом. Нехай ваше життя буде мирним, щасливим і радісним.

З повагою — в. о. ректора **Юрій Бойчук**

Напередодні свята

ВЕЛИКІ МОЖЛИВОСТІ ССМ УНІВЕРСИТЕТУ

Про діяльність Спілки студентів та молоді (ССМ) університету імені Г.С. Сковороди торік та план на майбутнє розповідає в. о. Голови Спілки, студент 3 курсу юридичного ф-ту **Денис Касалап**.

Спілка студентів та молоді (ССМ) — це управлінська ланка в структурі закладу вищої освіти, яка сприяє розвитку демократичних засад, виявленню потенційних лідерів і формуванню майбутньої еліти нації та яка активно співпрацює з проф. організацією, адміністрацією ун-ту, Культурно-мистецьким центром і науковими відділами щодо правового й соціального захисту студентів, проведення розважально-виховних заходів тощо. Представники ССМ є членами Вченої ради ун-ту та ф-тів, членами стипендіальних комісій. Голова самоврядування представляє інтереси студентства в Харківській обласній державній адміністрації.

Представники ССМ за звітний період мали змогу провести та взяти участь у ряді таких заходів, як: донорська акція «Крапля крові — крапля добра», акція «Мистецтво об'єднує молодь», екологічний квест «Моя планета — мій рідний дім», відвідування до різних міст України, міські покладання квітів, організація I етапу Харківської дебатової ліги, волонтерська акція для випускника фіз.-мат. ф-ту Іллі Брусина, екологічна акція «Дай картці нове життя» та інші.

Самоврядування взяло активну участь у розробці та створенні ряду комісій у структурі ун-ту — Комісія із запобігання і протидії дискримінації і сексуального насилля, Комісія з етики і запобігання конфліктних ситуацій, Комісія з протидії булінгу, до складу яких увійшли представники ССМ.

Денис Касалап та його команда

згодом ситуація покращилась: студенти стали більш відповідальними й організованими, отримали більше часу для самонавчання, мали змогу обрати зручніші для них методи навчання.

Діяльність студентського самоврядування на час введення карантину не припинилася. Основний вектор роботи ССМ був спрямований на соці-

альні мережі. Студенти й викладачі мали змогу побачити й долучитися до таких акцій: ряд майстер-класів на різноманітну тематику «Домашній універ», сквородинівський фестиваль «Студентська весна онлайн», волонтерська акція «Добрі справи», інтерактивна

бувся онлайн День відкритих дверей. Модераторкою зустрічі стала Карина Катриченко, а організацію заходу забезпечили представники Відділу зв'язків з громадськістю та засобами масової інформації, які створили гарний фундамент для діяльності в умовах карантину, активно висвітлювали найважливіші події в житті ун-ту та країни. Спільно зі ССМ Відділ організував Штаб консультації для абітурієнтів у формі чату в Телеграмі.

План роботи ССМ на наступний навч. рік зазнає змін через карантинні умови в Україні. Наприклад, вибори Голови ССМ ун-ту та майже всіх ф-тів перенесені, але функціонують тимчасові виконавчі обов'язки голови. Крім того, планується багато традиційних і нових креативних заходів для студентів ун-ту. Важливим елементом успішної роботи органів студентського самоврядування є налагоджені зв'язки співпраці з адміністрацією ун-ту, яка є активним учасником життя ССМ. Така увага є ефективним механізмом взаємоповаги й дружніх відносин між основними суб'єктами навчання — студентами та викладачами.

Як показує досвід, перспективи та можливості у самоврядування нашого ун-ту дуже великі. Сподіваємось, що в наступному навч. році ССМ вийде на вищий рівень своєї діяльності.

Вітаю всіх студентів нашого ун-ту з Міжнародним днем студента. Успіхів, здоров'я, креативних ідей, щасливих студентських років!

дошка «Хочу до університету», конкурс есе «Студентство під час пандемії», акція «Спорт упродовж життя», онлайн-челендж «ХНПУ у вишіванці», Випуск бакалаврів в онлайн-режимі та інші.

Представники самоврядування беруть активну участь у забезпеченні профорієнтаційної роботи. Уперше в стінах ун-ту в умовах карантину від-

мою — **сталлий розвиток**» (розвиток та реформування студентського самоврядування; енергоефективності ун-ту, раціонального використання університетського простору, екологічні аспекти розвитку території ун-ту); **«Сковородинівський ун-т — територія успішної кар'єри»** (стартапи, спрямовані на створення умов для професійного розвитку молоді; розширення можливостей працевлаштування й побудови успішної кар'єри, IT-технологій).

На конкурс можуть подаватися індивідуальні або колективні (не більше ніж 3 особи) проекти, для оцінювання яких на базі ХНПУ імені Г.С.Сковороди створюється експертна рада (представники адміністрації ун-ту, ССМ ун-ту та ф-тів, профспілки студентів, Наглядової ради ун-ту).

Конкурс проводиться в три етапи:
I етап (відбірковий) — проекти подаються до 27 листопада 2020 року включно;
II етап (презентаційно-захист проектів до 3-х хвилин); з 3 по 17 грудня 2020 року включно;
III етап (нагородження) — 23 грудня 2020 року під час засідання Вченої ради ун-ту в Залі засідань за адресою вул. Алчевських, 29.

Опис проекту: обсяг до 10 аркушів (не враховуючи додатків) на папері формату А4 з використанням текстового редактора Microsoft Office Word, шрифту Times New Roman, 14 розміру, 1,5 мікроярд. інтервалу надаються в паперовому та електронному варіантах на адресу вул. Алчевських, 29 (к. 121) або на електр. пошту project_hnpu@hnpu.edu.ua (з позначкою «Конкурс студентських проектів «Альма-матер in the Future»)

Організатор конкурс

День української мови та писемності

МОВА — ЦЕ ДУША НАРОДУ

9 листопада студенти та викладачі нашого університету долучилися до міжнародного флешмобу в День української писемності та мови й написали ювілейний XX Радіодиктант національної єдності — 2020.

Двадцять років тому Українське радіо започаткувало щорічну акцію, присвячену українській мові, — Радіодиктант національної єдності. Уперше подію провели 24 травня 2000 року до Дня Кирила й Мефодія. Згодом традиційною датою написання радіодиктанту стало 9 листопада — День української писемності та мови.

Текст для радіодиктанту не добирають з існуючих, а замовляють спеціально, тому його неможливо знайти в інтернеті. Цьогоріч диктант, створений письменником і видавцем Іваном Малковичем, мав назву «Виклики книжкової ери».

За статистикою, без помилок диктант пишуть не більше ніж 1 % учасників, а таких, що припустилися однієї — близько 3 %.

Тож ті, хто напишуть диктант без жодної помилки, отримають подарунковий набір книжок від «Українського радіо».

Свої диктанти для перевірки щороку надсилають понад 30 тисяч учасників, але участь у ньому беруть набагато більше українців по всьому світові.

Підготувала **Ю. Лебенко**

До Дня науки

«SKOVORODA SCIENCE»

У стінах ХНПУ імені Г.С. Сковороди з нагоди Всесвітнього дня науки в ім'я миру та розвитку (World Science Day for Peace and Development) 10 листопада проведено традиційне свято для наукової спільноти закладу освіти — «Ніч «молодого» науки в педагогічному».

За ініціативи в. о. ректора ХНПУ ім. Г.С. Сковороди д. пед. н., проф., член-кор. НАН України Ю.Д. Бойчука та голови ради молодих учених д. п. н., доц., проф. каф. педагогіки О.І. Башкір у цей день проведено конкурс відеоріликів «SKOVORODA SCIENCE».

У категорії конкурсу «Я — молодий науковець і цим пишаюсь» в онлайн-форматі студенти університету взяли участь у науковому челенджі з метою підвищення рівня інформованості про наукову діяльність студентських наукових товариств факультетів.

Високоповажними членами журі — зав. каф. педагогіки, д. пед. н., проф. **С.Т. Золотухіною (голова журі)**, головою ради молодих учених, д. пед. н., доц., проф. каф. пед. **О.І. Башкір**, деканом фізико-матем. ф-ту, д. пед. н., проф. **Н.О. Пономарьовою**, коорд. з наук. роботи ф-ту дошк. освіти, к. пед. н., доц. каф. теорії і технологій дошк. освіти та мистецьких дисциплін **О.А. Мкртичян**, головою ССМ ун-ту **Денисом Касалапом** — визначено переможців у номінаціях: історичний ф-т — «Професійне спрямування наукової роботи», природничий ф-т — «Гармонія освітньо-науково середовища», ф-т мистецтв — «Візуалізація наукових досягнень», ф-т психології і соціології — «Науковий релакс», ф-т дошкільної

освіти — «Фундаментальність наукової роботи», ф-т іноземної філології — «Інтеграція студентської науки в міжнародний освітній простір» та посів III місце в конкурсі, фізико-математичний ф-т — «Змістове розкриття тематики конкурсу» та II місце в конкурсі, український мовно-літературний ф-т імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка — у номінації «Професійна презентація студентської роботи» та I місце в конкурсі, ф-т початк. навчання — у номінації «Науковий сторітелінг наукової роботи» та отримав Гран-прі конкурсу.

Окремою родзинкою заходу став «SKOVORODA SCIENCE» категорії «Я — молодий науковець і цим пишаюсь!» стало визначення номінації «Глядацька симпатія», яку учасники та глядачі визначали в онлайн-форматі. Усього проголосувало 1149 осіб! За результатами глядацького голосування найбільше голосів набрали український мовно-літературний ф-т імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка та природничий ф-т з різницею лише в три голоси, розділивши навіпіл перемогу в номінації.

В ім'я науки, в ім'я миру та розвитку щиро вітаємо переможців, учасників і координаторів з наукової роботи ф-тів ХНПУ ім. Г.С. Сковороди!

О.І. Башкір, проф., голова ради молодих учених

Тиждень самоврядування

СТУДЕНТСЬКЕ ЖИТТЯ ONLINE

16.11-20.11. Оголошення результатів конкурсів: плакатів «Моя земля — мій рідний дім»; есе «Професія вчителя — доля держави»; відеоріликів «Моя група — моя гордість».

16.11-20.11. Онлайн-флешмоб «Сковорода».

Пост фото в соцмережах, пов'язаних з ун-том

17.11. Круглий стіл зі студентським активом щодо стратегії розвитку ун-ту на 2021–2026 рр.

19.11. Тренінг для студентських кураторів на тему «Life-менеджмент»

20.11. Волонтерська відеоакція «Казки для дітей»

«ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА: ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИЙ СЛОВНИК»

Леонід Ушкалов — найбільший знавець творчості Григорія Сковороди в Україні. У 2019 році проф. Леонід Володимирович (на жаль, він уже в кращому світі) розпочав один чудовий проєкт, присвячений підготовці й виданню Енциклопедичного словника «Григорій Сковорода». Ось що він писав:

«Необхідність проєкту: Григорій Савич Сковорода (1722–1794) — найсвітлейший український філософ усіх часів. Про його життя та творчість написано тисячі наукових праць у всьому світі, його твори видавалися багато разів не лише в оригіналі, але й у численних перекладах, а сам він став знаковою фігурою для багатьох видатних діячів культури: досить пригадати хоч би Тараса Шевченка, Івана Франка, Льва Толстого, Володимира Соловйова, Миколу Бердяєва, Дмитра Чижевського, Юрія Лотмана, Івана Павла II чи Пауло Коелью. Сковороду розглядають і як фундатора філософського кордоцентризму, і як одного з найяскравіших європейських містиків Нового часу, і як найбільшого після отців Церкви християнського філософа світу, і як чоловіка, що втручав власне східнослов'янську стежину осягнення реальності.

З огляду на той великий інтерес до Сковороди, що існує на сьогодні в Україні та світі, кінце необхідно підготувати універсальне довідкове видання, присвячене його життю та творчості. Зважаючи на те, що в Києві зараз іде робота над енциклопедією «Тарас Шевченко», у Львові — над енциклопедією «Іван Франко», важливо, аби це видання з'явилося саме в Харкові. Воно буде дуже корисним і доречним не лише як академічний проєкт, але також як форма пропаганди та популяризації словбської культури. Окрім того, воно здатне засвідчити традиційно високе реноме харківської україністики.

Ідея сквородинської енциклопедії нова. Можу пригадати, як ще в 1927 році Віктор Петров називав книжку Багалія «Український мандрований філософ Гр. Сав. Сковорода» «енциклопедією сквородознавства» (Петров В.П. До характеристики філософського світогляду Сковороди (Учення Сковороди про матерію) // Ювілейний збірник на пош-

ну академіка Дмитра Івановича Багалія з нагоди сімдесяти річниць життя та п'ятдесяти роковин наукової діяльності / За ред. А. Кримського. — Київ, 1927. — Ч. II. — С. 30–43 (Записки історично-філологічного відділу Української Академії наук, кн. XIII — XIV) (с. 30). Потім Микола Сулима назвав свою рецензію на мій семінарий «Прообраз енциклопедії сквородинознавства» (Сулима М. Прообраз енциклопедії сквородинознавства // Слово і час. — 2005. — № 5. — С. 83–85).

Мета проєкту

Метою проєкту є підготовка видання «Григорій Сковорода: енциклопедичний словник», яке подавало б усебічну наукову інформацію щодо життя та творчості Сковороди з ділянкою філософії, філології, історії, богослів'я, педагогіки, краєзнавства тощо.

Структура видання

До універсального енциклопедичного словника «Григорій Сковорода» має увійти близько 3000 (трьох тисяч) розташованих за абеткою й оснащених належною бібліографічною інформацією статей, а також відповідний ілюстраційний матеріал (чорно-білі ілюстрації по тексту й кольорові таблиці).

Леонід УШКАЛОВ, доктор філології, професор

P.S. *Омі три тисячі слів є. Слова на літеру «А» та «Б» практично готові. Від «Г» до «Я» все детально розписано, як працювати далі. Розпочати роботу я передала учням Леоніда Ушкалова. Є видавництво, що готує оприлюднити цю неймовірно важливу й необхідну працю. Учням потрібен вільний час, кошти для роботи. Гадаю, що «ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА: ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИЙ СЛОВНИК» був би невеликим внеском у розвиток сквородинознавства.*

Олександра Ушкалова, дружина Л.В. Ушкалова

ДО 170-РІЧНИЦІ ЗАСНУВАННЯ КАФЕДР ПЕДАГОГІКИ В УНІВЕРСИТЕТАХ УКРАЇНИ

Відкриття кафедр педагогіки у вітчизняних університетах сягає корінням середини XIX ст.

Воно безпосередньо пов'язане з поданням на ім'я Імператора Миколи I офіційної записки міністра народної освіти Ширинського-Шахматова щодо покращення педагогічної підготовки студентів ун-тів і оприлюднення постанови від 5 листопада 1850 р. «Про запровадження в ун-тах особливої кафедри педагогіки». Згідно з цією постановою слухання лекцій із педагогіки визнавалося обов'язковим не лише для студентів історико-філологічних ф-тів вітчизняних ун-тів, але й усіх казеннокоштных вихованців, які готувалися обійняти посаду вчителя

учителів необхідно попередньо навчати педагогічним прийомам в ун-тах».

У грудні 1899 р. викладачі історико-філологічного ф-ту Харківського ун-ту звернулися з клопотанням до Міністерства Народної освіти запровадити на ф-ті викладання історії та теорії педагогіки, а також методики викладання предметів у гімназіях, щоб педагогіка стала обов'язковим предметом на ф-ті.

Трансформаційні зміни системи освіти України в радянський період зумовили перегляд підходів до організації педагогічної освіти

у Всеукраїнський ін-т народної освіти ім. М.О. Скрипника (1932 р.), зумовили кардинальні зміни в організації педагогічної освіти. Так, наказом від 23 вересня 1931 р. по ХІНО запроваджувалося чотири педагогічні кафедри: каф. педагогіки (зав. проф. Т.П. Гарбуз), каф. організації освіти (зав. проф. Ю.Л. Гудвін), каф. педології (зав. О.С. Залужний), каф. КДР (зав. С.С. Ярославенко).

Підкреслимо, що згідно з постановою Колегії НКО про реорганізацію системи педагогічної освіти Всеукраїнський ін-т народної освіти ім. М.О. Скрипника з 1 вересня 1933 р.

Сучасна кафедра педагогіки

гімназії чи повітового училища, а також своєкоштных студентів, що мали намір виконувати обов'язки домашніх наставників.

Кафедру педагогіки в Харківському ун-ті було відкрито 1852 року, першим завідувачем якої було призначено М.О. Лавровського.

Однак функціонування кафедри педагогіки у 50-ті роки XIX ст. не було сталим, що пов'язано з різновекторністю підходів до організації пед. освіти в цілому. Так, уже в жовтні 1858 р. було закрито Педагогічний ін-т, що функціонував при Імператорському Харківському ун-ті з 1804 р., й відкрито Педагогічні курси з дворічним терміном навчання. Університетські статuti 1863, 1884 рр. також не передбачали функціонування окремої кафедри педагогіки.

Утім серед університетських викладачів та міністерських чиновників неодноразово лунали пропозиції щодо поновлення діяльності кафедр педагогіки у вітчизняних ун-тах. Так, 1898 р. міністр народної освіти М.П. Боголепов виступив із заявою про «що майбутніх

й зокрема фахової підготовки педагогічних працівників. Зважаючи на це, в Інституті суспільних наук новоствореної Академії теоретичних знань (1920 р.) було відкрито каф. соціальної педагогіки. 1921 р. на ф-ті професійної освіти Харківського ін-ту народної освіти (ХІНО) створюється навчальна каф. педагогіки на чолі з проф. А.П. Машкіним, на ф-ті соціального виховання (забезпечував підготовку «інтегрального педагогічного вихователя») започатковано роботу двох навчальних кафедр педагогіки: каф. соціального виховання (зав. проф. А.І. Гендрихівська) та педології (зав. проф. О.Г. Дяків). У межах цих кафедр вивчалось близько 19 педагогічних дисциплін, зокрема «Сучасні педагогічні течії», «Дидактика і методика», «Дитячий рух», «Охорона матері дитини», «Дефективне дитинство», «Система соціального виховання».

Реорганізація ХІНО (1930 р.) й створення на його базі галузевих ЗВО, зокрема Харківського ін-ту соціального виховання (1930 р.), трансформовано спершу в ХІНО (1931 р.), а згодом

було перетворено на Харківський державний педагогічний ін-т. Від цього часу в його структурі постійно діяла кафедра педагогіки, котру очолювали такі знані учені-педагоги, як Т.П. Гарбуз (1933–1934), С.А. Литвинов (1934–1939), А.І. Зільберштейн (1939–1973), Л.Д. Попова (1973–1978), І.Т. Федоренко (1978–1982), В.І. Лозова (1982–2002).

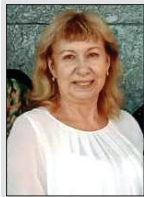
З 2002 р. колектив кафедри педагогіки очолює д. пед. н., проф. Світлана Трохимівна Золотухіна. Усвідомлення історичної значущості набутого науково-педагогічного досвіду, відкритість новим ідеям, здатність відчувати нове і прогресивне в науці — саме такі головні принципи роботи чинного завідувача і всього колективу кафедри, який нараховує 14 докторів і 12 кандидатів пед. наук. Це дозволяє кафедрі відповідати вимогам сьогодення й утілювати в життя Концепцію розвитку педагогічної освіти в Україні, реалізуючи не тільки традиційні, але й інноваційні напрями і форми діяльності: науково-дослідницькі лабораторії, наукові стартапи, аналітичні студії, інтелект-дискусії.

Л.Д. Зеленська, доктор пед. наук, професор

ФІЛОЛОГІЧНИЙ БУМ

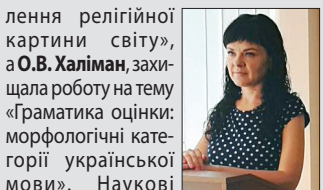
Український мовно-літературний факультет імені Г.Ф. Квітки-Осн'яненка поповнив свій склад аж трьома докторами філологічних наук.

У червні 2020 року в Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара відбувся захист докторського дослідження **О.В. Радчук** — «Семантика засобів вираження поняття «відсутність» у російськомовній лінгвокогнітивній аспекті». А вже 24 вересня Ольга В'ячеславівна **отримала підтвердження** наукового ступеня «доктор філологічних наук»

від атестаційної комісії МОН України.

У вересні Одеський національний університет імені І.І. Мечникова приймав у своїх стінах двох кандидаток на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук. **Н.В. Піддубну** з науковим дослідженням «Теорія теолінгвістики. Феномен біблійності в українській лінгвокультурі та омов-

лення релігійної картини світу», а **О.В. Халіман**, захищала роботу на тему «Грамматика оцінки: морфологічні категорії української мови». Наукові дискусії, викликані роботами дисертанток, створювали відповідну атмосферу, що сформувала позитивне враження про наших колег,

які є гідними продовжувачками традиції Харківської філологічної школи. Бажаємо нашим науковицям творчого піднесення, нових ідей, яскравих перспектив!

Колектив укр. мовно-літ. ф-ту імені Г.Ф. Квітки-Осн'яненка

ПОЧЕСНЕ ЗВАННЯ

За указом Президента України №416/2020 30 вересня 2020 р. про відзначення державними нагородами України з нагоди Дня працівників освіти за значний особистий внесок у розвиток національної освіти, підготовку кваліфікованих фахівців, багаторічну плідну педагогічну діяльність та високий професіоналізм присвоєно почесне звання «Заслужений діяч мистецтв України» **Ользі Олексіївні КУЗНЕЦОВІ професорові кафедри музично-інструментальної підготовки ХНПУ імені Г.С.Сковороди.**

Національна всеукраїнська музична спілка від імені її голови Героя України, народного артиста України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, акад., проф. Є.Г. Савчука щиро привітала О.О. Кузнецову з присвоєнням почесного звання «Заслужений діяч мистецтв України»: «Ця нагорода — визнання заслуг і висока оцінка Вашого особистого вагомого внеску у розвиток музичного мистецтва, виховання педагогів-музикантів, керівництво асоціацією піаністів-педагогів «ЕРТА» України. Високий професіоналізм, принциповість, відданість справі, мудрість далекоглядного досвідченого

керівника є запорукою успіху у сфері Вашої багатогранної діяльності».

КОЗАЦЬКІ ТРАДИЦІЇ СКОВОРОДИНІВЦІВ

Уже 18 років в ун-ті діє Інститут Українського козацтва та громадська організація — Окремий науково-освітній центр Українського козацтва імені Г.С. Сковороди, які очолює Почесний ректор, академік, Польовий гетьман Слобідського козацького округу, Отаман, генерал-отаман Іван Федорович Прокопенко.

Керівництво та гості ун-ту

До особового складу центру належать понад дві тисячі козаків та берегинь, які активно беруть участь у волонтерській, науково-пошуковій, військово-патріотичній діяльності. Козаки центру опікуються над вихованцями дитячих будинків, шкіл Харкова та області.

2 жовтня напередодні Дня Українського козацтва в затишному та по-осінньому прикрашеному Сковородинівському дворі відбулася традиційна церемонія Посвяти в козаки та берегині Українського козацтва першокурсників усіх кошів університету.

На свято завітали почесні гості: Директор Турецького освітнього Центру пан Алі Узун; молод. сержант 79 десантно-штурмової бригади Іван Володимирович Кондратюк; нач. мед. служби батальйону оперативного призначення 3-ої бригади оперативного призначення Національної Гвардії

Бойчук, який привітав усіх першокурсників з приєднанням до лав Українського козацтва.

До привітань приєднався І.В. Кондратюк, який підкреслив важливість національно-патріотичного виховання майбутніх учителів України.

Усі присутні вшанували пам'ять студентів-героїв, захисників України, покладанням квітів до пам'ятного Знака-Хреста загиблим студентам ун-ту в АТО: Миколи Акуніна (істор. ф-т), Андрія Войцеховського, Святослава Горбенка (ф-т іноз. філології), Юрія Литвиненка (юр. ф-т), Андрія Маслова (ф-т ФВ і спорт). Хвилина мовчання поєднала серця та думки сквородинівської громади навколо мрії про мирне небо в Україні та світі.

Народний камерний хор ім. Віктора Королевського «Ювента», вокальні

колективи та ансамблі ф-тів привітали першокурсників.

Після офіційної частини свята всі 11 команд кошів у формі квесту почали шукати козацькі скарби на території ун-ту. Для цього їм потрібно було пройти випробування та завдання на локації кошів та здобути карту скарбів. Усі команди гідно пройшли випробування, підтвердили, що вони козацького роду та швидко відкопали свої скарби.

Отже, вітаємо першокурсників у козацькому братстві нашого університету! Бажаємо за роки навчання поглибити свої знання з історії козацтва, традицій та культури нашого народу.

І.В. Чернікова, полковник УК, коорд. з виховної роботи істор. ф-ту, доц. каф. історії України

Викладачі кафедри педагогіки вітають з ювілеєм ветерана педагогічної праці, прекрасного вчителя, неповторного — викладача **Віталія Йосиповича Гриньова**.

Гриньов Віталій Йосипович — канд. пед. наук, доц. каф. педагогіки, народився 29.10.1945 року в м. Богодухові Харківської обл., навчався в ХДПІ імені Г.С. Сковороди на філологічному ф-ті. Працював учителем, служив у лавах Збройних Сил і, повернувшись до Харкова, працював організатором позакласної роботи, директором СШ№ 68.

У 1984 році В.Й. Гриньова було обрано заст. голови Харківської обласної ради Педагогічного товариства України, де він працював до 1999 р.

З 1999 року працював викладачем, ст. викладачем, доцентом каф. загальної педагогіки та ПВШ ХНПУ імені Г.С. Сковороди. На всіх посадах В.Й. Гриньов виявив себе як активна, чуйна, відповідальна людина.

Ми знаємо В.Й. Гриньова як людину щиро, щедро душею, добру, гуманну по-батьківськи до студентів і колег, завжди в гарному настрої, готовий прийти на допомогу всім. Поряд з ним надійно і весело. За почуття здорового глузду і гумору його глибоко поважали й любили всі: і студенти, і співробітники.

Сьогодні Віталій Йосипович на заслуженому відпочинку, і ми щиро зичимо йому міцного здоров'я, довгих активних років життя.

31 жовтня відсвяткувала свій 60-річний ювілей д. пед. н., проф. Наталія Олександрівна Ткачова.

У 1983 р. закінчила з відзнакою механіко-математичний ф-т ХДУ ім. М. Горького. У 1983–1991 рр. працювала вчителем математики в різних школах м. Харкова, а з 1991 до 2011 рр. — на кафедрі педагогіки ХДУ ім. Каразіна. У 2007 р. захистила докторську дисертацію на тему: «Аксіологічні засади педагогічного процесу в сучасних загальноосвітніх закладах».

З 2011 р. працює на кафедрі педагогіки ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Головним напрямом наукових досліджень — педагогічна аксіологія. Має більше 130 наукових праць, серед яких 4 монографії, 8 навч. посібників (3 — із грифом МОН

України), 5 — навчально-методичні комплекси. Під її керівництвом захищено 43 кандидатських і 1 докторська дисертації. Н.О. Ткачова є членом спеціалізованої вченої ради з педагогіки Д 64.053.06 ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Н.О. Ткачова — особистість непересічна. У її житті було багато подій, де вона розкрилася як людина емоційна, працелюбна, чесна, відверта, гарний організатор, з елементами «авантюризму». Вона відкривала приватний навчальний заклад (дитячий садок-школа), який проіснував у складних соціально-економічних умовах п'ять років; перша в нашому ун-ті взялася за підготовку аспірантів-іноземців і з успіхом їх захищає. Н.О. Ткачова віддана педагогічній професії, як всі члени її сім'ї: чоловік — д. пед. н., професор С. І. Ткачов, сини — д. пед. н., доцент А.І. Ткачов, канд. пед. н. Т.І. Ткачов, які працюють на освітянській ниві.

Вражає її позитивне ставлення до життя, ентузіазм, з яким вона береться за будь-яку справу, критична оцінка навколишніх умов, до яких вона не пристосовується, а прагне активно трансформувати, побороти, перетворити. Її енергія заряджає колег, стимулює до дій. Наталія Олександрівна — це наш кафедральний енерджайзер, який завжди допоможе порадою, власними вчинками. Колектив кафедри вітає Наталію Олександрівну з ювілеєм, зичить їй здоров'я, невичерпної енергії, великих досягнень на освітянській ниві.

Колектив кафедри педагогіки

Козацькі читання

КОЗАЦЬКОМУ РОДУ НЕМА ПЕРЕВОДУ!

09. 10. 2020 р. на історичному ф-ті під егідою ГО «Окремий науково-освітній центр Українського козацтва імені Г.С. Сковороди» (у режимі онлайн) відбулася XIX учнівсько-студентська наукова конференція «Козацькі читання», присвячена Дню захисника України та Дню Українського козацтва.

Усіх учасників конференції привітала декан історичного ф-ту, доц. С.В. Мірошніченко, побажала плідної роботи та успіхів у вивченні козацької проблематики.

Під час роботи конференції працювало 4 наукові секції: «Історія Запорозької Січі», «Історія Українського козацтва в особах», «Козацька символіка», «Актуальні проблеми дослідження історії України». Усього на історичний ф-т у дистанційному режимі завітало понад 40 учасників. Зокрема з цікавими доповідями про культуру, побут та традиції українського козацтва виступили учні ХЗОШ № 7, ХЗОШ № 67, ХСШ І-ІІІ ст. № 77, Харківських гімназій № 14 та № 65, Бірківської ЗОШ Зміївської районної ради Харківської обл., Руновщинської ЗОШ Зачепилівської районної ради, Харківського держ. автомобільно-дорожнього коледжу, електро механічного коледжу ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, Харківського фахового коледжу харчової промисловості ХНТУ сільськогосподарства ім. Петра Василенка.

Про соціально-економічні події доби козацтва, роль видатних гетьманів у становленні української державності доповідали студенти історичного ф-ту ХНПУ імені Г.С. Сковороди, курсанти ХНУ повітряних сил ім. Івана Кожедуба, ХНЕУ ім. Семена Кузнеця, Харківської гуманітарно-педагогічної академії.

До виступів учнів приєдналися директори ХЗОШ № 67 А.В. Морогов та Руновщинської ЗОШ І-ІІІ ступенів Зачепилівської районної ради Т.Ф. Корінець, учитель історії Харківської гімназії № 65 Т.І. Чаркіна, які подякували організаторам та учасникам за дослідження історії козацтва та привітали всіх зі святом Дня Українського козацтва.

Дякуємо всім учасникам, науковим керівникам за підготовку учнів і студентів та інтерес до козацької проблематики! Сподіваємося на зустріч у наступному році на ХХ ювілейній науковій конференції, бо козацькому роду нема переводу!

І.В. Чернікова, доц. каф. історії України, полковник УК

Пам'ятаємо

27 жовтня скінчився життєвий шлях докт. пед. наук, професора каф. української мови ХНПУ імені Г.С. Сковороди, відомого фахівця з методики викладання української мови **Катерини Миколаївни Плиско** (народилася 6 грудня 1924 року). З 1945 по 1954 рр. працювала вчителем української мови в школах міста

Люботина, а після закінчення аспірантури в ХНПУ імені Сковороди з 1958 по 1984 рр. викладачем, доц. каф. української мови Луганського державного педінституту. У період з 1984 по 2011 рр. вела науково-педагогічну та виховну роботу, працюючи доцентом, професором каф. української мови ХНПУ імені Г.С. Сковороди; була автором понад 100 наукових та методичних публікацій, зокрема співавтором підручників з української мови для 5–8 класів шкіл з російською мовою навчання (понад 20 видань). З 1970 по 1990 рр. Катерина Миколаївна була членом авторського колективу з написання шкільних підручників для 4, 5, 6, 7 класів, автором посібників для вчителів «Організація сучасного уроку української мови» і для студентів «Синтаксис української мови». Катерина Миколаївна була чудовою матір'ю, свекрухою, бабусею та прабабусею. Пам'ять про неї навів залишиться в наших серцях.

Колектив кафедри української мови сумує і висловлює співчуття родині К.М. Плиско.

Конкурс

«ПРОФЕСІЯ ВЧИТЕЛЯ — ДОЛЯ ДЕРЖАВИ»

У цьому році напередодні Дня працівника освіти в нашому ун-ті пройшов загальноуніверситетський конкурс есе «Професія вчителя — доля держави», у якому взяли участь 46 студентів та студенток з усіх факультетів.

За рішенням журі місця розподілено таким чином:

I місце: Коба С. (ф-т інозем. філології); Васильєва А. (укр. мовно-літ. ф-т); Максимова О. та Синячок В. (ф-т дошк. освіти).

II місце: Тарасенко Л., Тарасенко М., Сагіна Ю. (ф-т мистецтв); Докійчук І., Майорова О. (природ. ф-т); Собоїтіна О., Сусліченко К. (фіз.-мат. ф-т);

III місце: Мірошніченко Т. (ф-т псих. та соц.); Борисова М. (ф-т ФВ і спорту); Саккер О. (ф-т почат. навч.); Костенко В., Полікарпова О. (ф-т дошк. освіти); Коцій О. (ф-т мистецтв).

Пропонуємо найяскравіші цитати з есе учасників та учасниць.

Коба Софія, ф-т іноз. філол.: «Тільки коли система в країні, котра нині навантажує вчителів безкінечними обов'язками, паперами та пресингом з боку батьків та адміністрації, поставить саме вчителів на п'єдестал «важливості» на рівні з самими учнями, коли в них дійсно з'являється права, а не лише безкінечні обов'язки, лише тоді ми зможемо впевнено сказати, що учителі дійсно будують майбутню долю держави. Завтрашні професіонали залежать від сьогоднішніх реформ освіти і, сподіваюся, це допоможе знайти баланс, за якого вчителі справді зможуть стати опорою країни і слоган «професія учителя — доля держави» виправдається на всі сто відсотків».

Синячок Вікторія, ф-т дошк. освіти: «Я вважаю, що не кожна людина може бути вчителем, бо ця професія вимагає колосальної та кропікої праці, саможертвості, величезного терпіння, любові до дітей та невідчуженого інтересу до своєї професії. Тому важко переоцінити заслуги талановитого педагога, який відкриває перед дитиною двері у світ знань, впливає на формування його життєвої позиції та пріоритетів, закладає ґрунтовні основи її майбутнього».

Максимова Олена, ф-т дошк. освіти: «Одинадцять років моя перша вчителька зберігала папку з нашими першими літерами, словами, написаними власноруч творами. І на мою випускному зі слізами на очах вона зачитувала про мрії дитинства кожного з нас. Наша перша вчителька була для нас взірцем в усьому. Ми виростили, але любов до неї й досі палає в наших серцях. Учителю — це та людина, яка має всі скарги цього світу. Це невчирпне джерело знань, світла й тепла, яким він ділиться з дітьми. І якщо кожен учитель буде підходити до своєї професії відповідально, то наступні покоління учнів виростуть надійним майбутнім нашої держави».

Докійчук Ірина, природ. ф-т. «Оскільки я здобуваю освіту дефектолога, окремо хочеться виділити освітан, які займаються саме спеціальною педагогікою. Тут, на мою думку, учитель виступає не просто товаришем, з яким ти йдеш стежками знань,

а справжнім другом, якому можна без страху довіритися. Роль учителя-дефектолога в житті дитини — одна з головних, бо батьки не володіють відповідними методиками, навичками, знаннями, вони можуть прочитати про них, але оволодіє ними тільки професіонал».

Суботіна Ольга, фізмат ф-т: «Учителю треба вміти зацікавити своїх юних слухачів. Учительська математики, моя любя Наталія Іванівна, свого часу зацікавила мене настільки, що я сама вирішила пов'язати життя з навчанням дітей. Не можу стверджувати, що стану лауреатом Нобелівської премії, як учні Зоммерфельда, чи винайду зілля, завдяки якому всі учні будуть розуміти математику, але я точно зможу навчити та мотивувати хоча б одного учня, який вплине на світ. Світ змінюють не мільйони людей, а одиниці, за якими стоїть наставник, що завжди дасть пораду та допоможе. Доля держави — це ми, але за кожним із нас стоїть людина, яка навчила нас бути кращими версіями себе».

Майорова Ольга, природ. ф-т: «Любов і прихильність, повага, яку учні виявляють до вчителя, здатного надихнути своїм прикладом в усіх сферах, багато перевершує радість, яку може дарувати багатство. Яке задоволення бачити, коли ваші учні перевершують себе, стають непересічними особистостями, і все це є результатом вашого натхнення й навчання. Правильно сказано: «Пересічний учитель розповідає, хороший — пояснює, величезний — демонструє, а видатний — надихає!» Бути з дітьми — це все одно, що бути наділим вічною молодістю. Кожен день дає новий досвід навчання для вчителя. Отже, справжній освітянин ніколи не буде стверджувати, що досяг свого Zenіту».

Мірошніченко Тетяна, ф-т псих. та соц.: «Учитель як ніхто знає, що потрібно для становлення здорової особистості. Учителю формує націю. Учителю прищеплює не лише знання, а й любов. Любов до слова, науки, людини, держави... саме тому завдання самої держави — не втратити цю давню професію».

Костенко Валерія, ф-т дошк. освіти: «Здавалося б, як можуть діти вчителів, маючи перед очима нелегальний досвід своїх батьків, їти вчитися до педагогічного вишу? Але статистика свідчить, що таких багато. Це значить, що в цій професії є якась таємниця, яка вимірюється незвичайними критеріями. Моя подруга проходила педпрактику в школі з давніми педагогічними традиціями. Її керівником була вже старенька вчителька, яка лишалася працювати в школі тому, що колектив учителів, а особливо керівництво не могло собі уявити школу без неї. Це справжня легенда, про яку варто було б написати цілу книгу».

Саккер Олександра, ф-т початк. навч.: «Професія вчителя, справді, формує долю держави. Нинішні педагоги навчають дітей любити й розуміти науки, поважати думки інших людей, жити нога в ногу із сучасністю, учитель допомагає дитині з вибором професії, і це теж дуже важливо для держави, бо саме вчитель здатний побачити в дитині набагато більше, навіть ніж батьки».

Борисова Марина ф-т ФВ і спорту: «Учителю має навчити дитину всьому, а головне, поваги, розуміння, чесності, відвертості, самодисципліни, моральної і духовної витривалості. Я маю намір здобути якісну освіту й постійно розвиватися в різних напрямках. Обравши професію вчителя, хочу допомогти дітям знайти себе. Доля держави, дійсно, залежить від учителя, тому наша місія — йти вперед, не боячися, а діяти, і тоді доля держави буде в надійних руках».

Коцій Олена, ф-т мистецтв: «Учитель повинен донести до дітей традиції нашого народу, щоб вони пам'ятали своє коріння. В українських піснях, святах, обрядах — код нашої нації, і майбутні покоління повинні далі нести самобутність, самоідентифікуватися з-поміж інших народів. Кожен українець повинен працювати на розвиток своєї держави, підтримувати її і ніколи не забувати, звідки він родом. Адже доки живі традиції — жива країна».

Тарасенко Любов, Тарасенко Марія, ф-т мистецтв: «Наша сім'я по праву називається освітянською. Педагогами стали не тільки наші батьки, а й ми, їхні діти. Нещодавно, відзначаючи День учителя, ми підраховували загальний педагогічний стаж нашої родини, який перевищив 60 років! Незважаючи на економічні негаразди та невисоку престижність учительської праці, наша родина й надалі робитиме посильний внесок у виховання нового покоління. Ми віримо, що тільки спільними зусиллями можна подолати негаразди, досягти добробуту й процвітання Батьківщини».

Коновалова Анастасія, юрид. ф-т: «Учитель — людина з великої літери. Саме вчитель дає нам квиток у майбутнє, виховує з нас людей, які будуть творити долю своєї держави. Моя мама — учитель молодших класів, я захоплююся тим, як вона ставиться до кожної дитини у своєму класі. Вона дає змогу відчувати, що кожна з них особлива й що кожна досягне всього, чого хоче. Саме таким учителем хочу бути і я, тому й подала документи та вступила до педагогічного ун-ту. Професія вчителя дійсно є важливою частиною держави, вона зобов'язує бути обізнаним не тільки у своєму предметі, а й в інших сферах життя».

Підготували І. Бикова та Ю. Лебеденко

ТИЖДЕНЬ ПЕДАГОГІКИ НА ФІЗМАТІ

5 жовтня на фізико-математичному ф-ті розпочався Тиждень педагогіки. Він був насичений багатьма заходами, які у зв'язку з карантинними обмеженнями відбулися дистанційно на платформі Zoom.

Тиждень розпочався зі святкового концерту до Дня працівників освіти, де наші студенти привітали всіх викладачів з професійним святом. Наступного дня студенти третього курсу познайомилися першокурників з життєвими істо-

вікторини отримали приємні подарунки.

Завершенням Тижня був флешмоб «Творчі захоплення викладачів», завдяки якому ми дізналися про хобі наших наставників.

ріями видатних педагогів та розповіли про їхні досягнення. Далі відбулась відеолекція «Індивідуальність педагога крізь призму мистецтва», де студенти мали змогу переглянути фрагменти з фільмів, послухати пісні, розповіді та вірші про освітан.

Крім того, організатори провели вікторину «Педагогічний калейдоскоп» на сторінці в Instagram, де студентам було запропоновано відповісти на запитання з педагогіки. Переможці

Це був наш перший досвід у проведеному Тижня педагогіки в дистанційній формі. Звісно, були певні труднощі, але під пильним керівництвом Л.М. Калашнікової ми перемогли всі негаразди та зрозуміли, що все нове — це цікаво, і ми надалі будемо експериментувати та дружньо приймати виклики, незважаючи на обставини, щоб не зупиняти бурхливе студентське життя навіть онлайн!

Студенти III курсу фізмату

Думка

ЩО ЧИТАТИ НА УРОЦІ ЛІТЕРАТУРИ?

Студенти III курсу укр. мовно-літературного ф-ту, аналізуючи програму для 8 класу з російської та зарубіжної літератури, висловили такі думки.

Шумакова Ольга: «Вважаю, що програма з російської літератури для 8-х класів, укладена на основі державних вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учнів, безперечно, пропонує гарні твори для розвитку школярів. Насамперед, це класика світової літератури: твори Пушкіна, Гоголя, Лермонтова, Тургенєва та багатьох інших письменників.. Але деякі з програмних творів дуже далекі від нашої сьогодишньої реальності, не завжди зрозумілі, а тому й не зрозумілі або ж не цікаві школярам. На мою думку, система освіти повинна давати шанс для знайомства і з сучасними письменниками, які піднімають актуальні проблеми нашого часу. Діти повинні бачити світ таким, яким він є, а показати його таким може тільки сучасна книга. Варто також включати до шкільної програми з літератури те, що читають школярі в інших країнах, наприклад, «Убити пересмішника» Гарпера Лі (у школах США твір цього автора вивчають у 8 класі), «Хроніки Нарнії» Клайва Льюїса, «Хоббіт» Джона Толкіна та ін. Упевнена, що практично всі діти бачили екранізації цих книг. Або ж, наприклад, книга Анастасії Строкиної «Кит пливе на північ» про пошук улюбленої справи може бути актуальною для підлітків у 14-15 років».

У школі кажуть, що на цьому уроці ми вчимося відчувати прекрасне, любити Батьківщину та її культурну спадщину, розвиваємо зацікавленість і потребу до читання тощо. Але це не все.

Я думаю, що предметом вивчення літератури є сама людина, усі її вади й найпотаємніші куточки людської душі. Але про це дітям розповідають мимохіть.

Проаналізувавши програму з російської та української літератури, я вважаю, що варто скоротити кількість депресивних текстів. У світі й так багато негативу, і підлітки, маючи доступ до інтернету, постійно перебувають під його великим тиском.

Не актуальним, на мою думку, є бездумне заучування біографій авторів, замість чого слід показати, де можна знайти точну й оригінальну інформацію. Не треба представляти письменника бездушним класиком з ретушованим портретом на стіні, а якось «олюднити» його, показати позитивні й негативні риси його характеру.

Читаючи «Казку про золоту рибку», ми говоримо про неперевершений

талант О.С. Пушкіна, про те, що жадність до добра не приводить. Але разом із тим не зважаємо на одну маленьку, але дуже важливу деталь. Це не повчальна історія про справедливість. Це історія про любов

Старого до своєї дружини. Тож інтерпретація твору може відрізнятися у свідомості кожної людини, тому завжди варто давати можливість висловитися кожній дитині щодо прочитаного тексту й зрозуміти її душу».

Стажування

321 жовтня 2020 року Інститутом інформатизації освіти на базі каф. інформаційних технологій розпочато стажування викладачів, які є відповідальними на ф-тах за дистанційне навчання.

Завідувачка кафедри ІТ С.О. Доценко доповіла про організаційні моменти стажування та провела перше заняття щодо наповнення дистанційних курсів на платформі Moodle ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Заняття будуть проводитися щотижня. Списки відповідальних за дистанційне навчання на ф-тах буде розміщено на сторінці Інституту інформатизації освіти. Триває стажування для викладачів університету. Заняття проводяться в трьох корпусах

у зручній для викладачів час у малих групах з дотриманням карантинних обмежень. За жовтень уже пройшло стажування понад 30 викладачів ун-ту. Заняття проводять висококваліфіковані викладачі каф. ІТ.

Для тих, хто не пройшов стажування, потрібно заповнити онлайн-анкету на сторінці Інституту інформатизації освіти або кафедри інформаційних технологій. Чекаємо всіх на заняттях!

Пресцентр

УЧИТЕЛЬ

Листопад 2020

ГЛОСАРІЙ ОСВІТНЬОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Р. Декарт: «Визначайте значення слів. Цим ви позбавите людство від половини його помилок і непорозумінь». Дійсно у сучасній освіті й педагогічній науці відбувається безперервний процес переосмислення понятійного апарату.

Це викликає зміну термінології, накопичення нових та трансформацію існуючих термінів, що додає труднощів у практичній діяльності та комунікації науковців.

Нова рубрика буде містити дефініції відомих та малознайомих термінів, якими насичена сучасна освітянська, науково-педагогічна та навчально-методична література. Це допоможе студентам і викладачам легко орієнтуватися в освітніх інноваціях, формувати власний педагогічний тезаурус та ефективно здійснювати педагогічну діяльність.

АДАПТИВНА ОСВІТА — програми та курси, які орієнтовані на формування комплексу здібностей, необхідних для того, щоб індивід міг комфортно жити та ефективно діяти в нових для нього соціальних умовах.

АНДРАГОГІКА (грецьк. andr — доросла людина і agoge — виховання) — розділ педагогічної науки, який охоплює теоретичні й практичні питання навчання й виховання дорослих.

АКМЕ (давньогрецьк. акме — вища точка, вершина) — найвищі досягнення особистості, у яких реалізуються найбільші можливості людської природи, а також психологічні механізми самовдосконалення індивіда в різних сферах діяльності і набуття ним соціальної й особистісної зрілості.

АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД — теоретико-методологічна основа сучасної педагогіки, яка розглядає

людину як найвищий продукт природи, її еволюцію й фізичну організацію; учення про закономірності росту, будови тіла, психічного, інтелектуального й духовного розвитку. Уперше був обґрунтований і розроблений К. Ушинським.

АПЕРЦЕПЦІЯ В НАВЧАННІ — використання залежності сприймання від минулого досвіду та наявних в учнів уявлень і знань для більш точного та глибокого засвоєння ними нового матеріалу, пробудження інтересу до нього.

АУТИЗМ (грецьк. autos — сам) являє собою відхилення розвитку нервової системи, для якого властиві різноманітні прояви, що спостерігаються вперше в дитячому віці, а саме: недолік соціальних взаємодій; порушення взаємної комунікації; обмеженість інтересів і повторюваний репертуар поведінки. Симптоми зазвичай зберігаються й у дорослих, часто в пом'якшеній формі. Аутизм — стан, що характеризується переважанням замкнутого внутрішнього життя, активним відстороненням від зовнішнього світу, бідністю вираження емоцій. При аутизмі часто порушується орієнтація в часі, події справжнього змішуються з минулим, реальне з фантастичним (особливо у дітей).

Рубрику започатковано

Ю.Д. Бойчуком

Р.С. Запрошуємо наших науковців

для продовження цієї цікавої рубрики

Міжнародні зв'язки

11 листопада Республіка Польща святкує Національний День Незалежності.

Саме цього дня в 1918 році Польська держава повернулася на карту Європи після 123-х років перебування під владою Австрії, Пруссії та Росії. Студенти-полоністи укр. мовно-літературного ф-ту підготували відеоролик «100 причин вивчати польську мову», у якому поділилися своїми враженнями від вивчення польської мови, досвідом участі в програмах NAWA (Національне агентство академічних обмінів), розповіли про свої подорожі незалежною Польщею.

Регіональний центр польської мови, науки і культури нашого ун-ту подбав про можливість перегляду церемонії святкування Дня Незалежності, що відбувалося на площі Маршала Йозефа Пілсудського у Варшаві за участю Президента Республіки Польщі Анджея Дуди, а також надав інформацію про те, що 20 листопада з 13.00 до 17.00 за польським часом NAWA проводить віртуальний освітній ярмарок про можливості навчання українців у Республіці Польща, який буде проводитися за сприяння Генерального Консульства Польщі в Харкові.

О.І. Артюх, керівник Регіонального центру польської мови, науки і культури

Музейно-архівна практика

ДЕ ОЖИВАЄ ІСТОРІЯ?

20 серпня 2020 року під час музейно-архівної практики відбулася цікава навчально-тематична екскурсія до головного історичного сховища Слобожанщини — Харківського історичного музею.

У найдавнішому Харківському музеї історії України представлено процес розвитку суспільства від глибокої давнини до наших днів.

Будинок музею є захопливою архітектурною пам'яткою та одним з елементів сформованого протягом XVII — XX століть архітектурного ансамблю Університетської вулиці. Головний фасад будинку має три високі поверхи з багатим оздобленням. Цегляні візерунки виконані за мотивами давньоруської архітектури.

Харківський історичний музей імені М.Ф. Сумцова є прямим нащадком створеного у 1920 році Музею Слобідської України імені Г.С. Сковороди, який у 1920—1922 рр. очолював відомий український історик, етнограф та громадський діяч академік М.Ф. Сумцов. У 1920—1930 рр. музей став регіональним центром вивчення традиційних та сучасних явищ культури та побуту, а також першим українським музеєм у Харкові, що мав за мету широку популяризацію надбань національної культури.

Серед експонатів — предмети побуту перших трипільських поселень, зброя й обладунки древніх половців, матеріали періоду Русі-України, Гетьманщини, доби Української Народної Республіки, епохи радянської влади та періоду незалежності. За кількістю і значен-

ням колекцій ХІМ є одним із провідних музеїв України, фонди якого нараховують понад 300 тис. унікальних пам'яток історії та культури від найдавніших часів до сьогодення. Музей має цінні археологічні, нумізматичні колекції, колекції холодної та вогнепальної зброї, етнографії, виробів зі скла, порцеляни.

Близько 10 тис. одиниць зберігання нараховує колекція живопису, графіки та скульптури. У музеї є також комплекс документів XV-XVII століть, козацьких клейнодів, універсалів, грамот, листів гетьманів та козацької старшини.

Екскурсія справила неабияке враження, адже сама дорога до нього була сповнена зустрічами з архітектурними пам'ятками Харкова: Держпром, Харківський університет імені В.Н. Каразіна, пам'ятник Тарасові Шевченку, Харківський національний академічний театр опери і балету імені М.В. Лисенка, фонтан «Дзеркальний струмінь».

Відвідування музею, а особливо енергійний екскурсовод, який знайомив з експозиціями виставки «Велич подвигу народного 1939–1945», зумів викликати в мене ще більший інтерес до історичних витоків нашої держави. Українські музеї вміють подарувати справжню й сильну емоцію, треба тільки захотіти її пережити.

Юлія Матей, III курс, історичний ф-т

Можливості

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ТА САМОРОЗВИТОК

Хто сказав, що студентство — нудний період в житті людини? Ви таке колись чули? Я — ні, і сподіваюся, що ви також.

Звідусіль ми чуємо, що найкращий час для навчання, саморозвитку, заведення нових знайомств — це саме університетські роки. Сучасний студент або студентка має безліч можливостей для пізнання себе, своїх здібностей, отримання досвіду та розвитку soft-skills — це непрофесійні навички, які допомагають нам соціалізуватися, як-от: комунікабельність, креативність, уміння працювати в команді. Також існують hard-skills — це конкретні професійні знання в окремих сферах, які можна виміряти екзаменом, саме їх нам дає університетська освіта.

Отже, де можна розвиватися, набувати досвіду та шукати нових друзів, окрім універсу? Це, звісно, неформальна освіта. Варіантів безліч, і їх наведу нижче. Головне — їх не важко шукати. У соціальних мережах Telegram та Instagram є канали, де щодня публікують інформацію про можливості для молоді, серед найпопулярніших є «Можливості», «StudwayDien», «Твій простір можливостей». Достатньо просто підписатися, і от тобто вже на

вибір купа безкоштовних пропозицій участі в українських чи міжнародних проєктах.

До речі, про самі можливості та їх різновиди.

Волонтерство. Тут можна розгулятися: волонтерство на фестивалях та концертах, бо так ти отримувеш і досвід, який потім може знадобитись на роботі, і послухаєш улюблених артистів безкоштовно. Чат у телеграмі VolunteersUA, UVS (українська волонтерська служба), «ФРкорисне». Там завжди є варіанти на будь-який смак. Волонтерські табори БУР (Будуємо Україну разом) — тут можна подорожувати, навчитися будівельним роботам, знайти друзів з інших куточків країни та загалом нормально поспілкуватися. Також є організації, де можна волонтерити в більш вузьких сферах, наприклад, спілкуватися з людьми з інклюзією або годувати кажанів. Чому б ні? Усе в житті знадобиться. Окрім цього, є волонтерство закордоном, міжнародні проєкти, студентські обміни стажування, де зазви-

чай покривають усі витрати, і воно також є на всі смаки, різної тривалості, у різних країнах. Це зокрема організації AIESEC, Erasmus, канал «Неформальное О», «Opportunities» тощо. Там же можна шукати стипендії та гранти на навчання закордоном, але не варто забувати, іноземний досвід — це круто, але насамперед варто розбудовувати свою країну.

Грантові програми — для тих, хто має ідею некомерційного проєкту і хоче знайти фінансування на її реалізацію. Наприклад, телеграмканал «ГУРТ», де публікують грантові заявки від організацій (USID, TheHouse of Europe), а також державні програми (Український культурний фонд).

Можна писати багато, бо є Громадські організації (ФРІ, УАЛ, УСС, ПЛАСТ) та ще купа можливостей. Їх дійсно багато в Україні, тим більше в Харкові — місті великих можливостей. Тобі залишається тільки включити сміливість, подати заявку, і ти відчуваш, як круто отримувати новий досвід для себе та допомагати іншим.

Катерина Босяченко, III курс істфак

СНТ

РЕАБІЛІТАЦІЯ З ДОПОМОГОЮ СОБАК-ЛІКАРІВ

8 жовтня кафедра спеціальної педагогіки провела відкрите засідання студентського наукового гуртка «Спеціальна дидактична майстерня: Новітні технології в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами».

На засіданні були присутні не тільки майбутні корекційні педагоги, а також біологи та здобувачі ф-ту дошкільної освіти.

Тема засідання дуже цікава: «Каністерапія в корекційній роботі з дітьми з ООП (особливими освітніми потребами)».

З методами та прийомами каністерапії здобувачів познайомила сертифікований фахівець, автор проєкту AngelDog каністерапії в Харкові, член Всеукраїнської асоціації каністерапевтів Ярослава Косоногова та її собаки, ретривер Міра та маленький П'єро (на фото).

Каністерапія — це новий для України метод реабілітації за допомогою спеціально відібраних і навчених собак. Зв'язок з собакою є ефективним відволіканням для людей, які страждають від психічних розладів, депресії або тих, хто просто відчуває себе самотнім. Для людей з фізичною інвалідністю терапія з собаками є частиною реабілітації, оскільки допомагає тренувати (навантажувати) деякі частини тіла. Для дітей каністерапія найбільш часто використовується в логопедії, реабілітації слуху. Для осіб з аутизмом собаки можуть довго працювати як посередники між їхнім світом і оточенням.

Каністерапія також використовується як допоміжний психотерапевтичний метод для вирішення різних ситуацій, коли інші методи не є ефективними або непридатними.

У всьому світі є великі доробки і досягнення в цьому напрямку. В Україні лише за останні 5-7 років цей метод став відомим, тому дуже приємно, що в нашому місті він існує, набирає популярності, а найголовніше розвивається під керівництвом спеціалістів.

Н.М. Сінопальнікова, доц. каф. спеціальної педагогіки

Спорт

ВІДКРИТТЯ СПАРТАКІАДИ 2020–2021

6 жовтня 2020 року відбулося урочисте відкриття Спартакіади ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

У програмі заходу було нагородження факультетів — переможців загальнокомандного заліку Спартакіади ун-ту 2019–2020 н. р. Кубки, які надав профком студентів ХНПУ, отримали декани ф-ту іноземної філології за III, природничого — за II й фізико-математичного — за I місце!

А також відбулася чудова розминка перед забігами, яку провела старший викладач каф. фіз. виховання Вікторія Спужак!

У першому виді змагань Спартакіади — легкоатлетичний естафеті — місця розподілилися таким чином: **серед дівчат:** I місце — ф-т дошк. освіти; II — юрид. ф-т; III — природничий ф-т; IV — ф-т початк. навчання; V — фізико-матем. ф-т; VI — ф-т псих. та соц.; VII — укр. мовно-літ. ф-т; VIII — ф-т мистецтв; IX — ф-т іноз. філології; X — істо-

Студенти юридичного ф-ту

ричний ф-т; **серед хлопців:** I місце — ф-т іноз. філології; II — юрид. ф-т; III місце — фізико-матем. ф-т; IV — природ. ф-т; V — історичний ф-т; VI — ф-т психології та соціології; VII — укр. мовно-літ. ф-т.

Сонячна погода сприяла гарному настрою та яскравим результатами учасників!

Вітаємо кращих бігунів, запрошуємо студентів на наші спортивні майданчики!

І. Кривенцова, голова Спортклубу ун-ту

ПИШАЄМОСЯ НАШИМИ МУШКЕТЕРАМИ

11 жовтня 2020 р. наші випускники Р. Свічка, М. Хворост, Є. Миргородський, Д. Потапенко та студенти ф-ту фізичного виховання і спорту Є. Горбачук (II місце) та А. Деркач (III місце) вдало виступили на Чемпіонаті України з фехтування. Вітаємо хлопців, а також заслуженого тренера України Ірину Одокієнко з медальними виступами та бажаємо нових перемог.

Осіньна хроніка

30 вересня 2020 р. на юридичному ф-ті відбулося перше в цьому навчальному році засідання наукового гуртка з трудового права. Засідання було присвячене вирішенню організаційних питань та постановці завдань для наукового пошуку.

3 жовтня волонтери ф-ту початкового навчання брали участь в акції «Чисті ріки». Наші «Палаючі серця» приїхали до Лісопарку та всією дружною компанією прибирали сміття з берегової лінії. Так, ми розу-

міємо, що це лише крапля в морі, але будь-які зміни варто починати з себе. Тому приділяймо увагу чистоті довкілля, адже тоді наші дії стануть прикладом для людей усього світу. Наш девіз: «Хочеш змінити світ — почни з себе».

17 жовтня зав. каф. українознавства і лінгводидактики, д.ф.н. проф. О.О. Маленко провела екскурсію давнім Харковом для студентів III курсу, які НЕ є мешканцями міста й виявили бажання відвідати історичні місця. Мандрували Університетською вулицею від її початку. Масштабність старої будівлі університету імені В.Н. Каразіна, його корпуси викликали захоплення в нещодавніх жителів міста. Одним з ключових зупинок стали Свято-Покровський монастир, Успенський собор, а також колегіум, де працював Григорій Сковорода.

26 жовтня студенти укр. мовно-літературного ф-ту на чолі з головою СНТ Катериною Сергієнко та коорд. з наук. роботи, доц. Ю.М. Лебеденко провели чергове засідання наукового товариства в дистанційному режимі з метою підбиття підсумків за попередній навч. рік, орієнтованих нових наукових перспектив, підготовки ролика про основні напрями наукової роботи студентства на ф-ті та відеопрезентації про наукові здобутки 2019–2020 н. р. професорсько-викладацького складу ф-ту (окрема подяка Є. Бондаренку, 23 С/О гр.) й обрали нову стратегію розвитку СНТ.

29 жовтня колектив фізико-математичного ф-ту зустрів гостей Дня відкритих дверей, який вдруге проводився в онлайн-форматі. Участь у заході взяли 73 учасники, серед яких 52 учні з понад 20 закладів загальної середньої освіти м. Харкова та Харківської області. Абитуриенти познайомилися зі складом факультету, спеціальностями, особливостями організації освітнього процесу, кафедрами ф-ту та специфікою підготовки по кожній кафедрі. Для абитуриентів було підготовлено інформацію про новачків вступної кампанії 2021 року. Усі охочі отримали запрошення на курси з підготовки до ЗНО з математики. Для гостей був підготовлений виступ активістів Спілки студентів та молоді фізико-математичного ф-ту.

30 жовтня 2020 р. вийшов друком перший номер наукового журналу «Біорізноманіття, екологія та експериментальна біологія». Цей журнал

Biodiversity

Ecology and Experimental Biology

Біорізноманіття, екологія та експериментальна біологія

Науковий журнал Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

є продуктом ґрунтового ребрендингу збірки наукових праць «Біологія та валеологія», яка видається в нашому ун-ті з 2009 р. Навесні 2020 р. журнал був включений до категорії «Б» фахових видань України та перереєстрований у Міністерстві. Видання виходить двічі на рік. Головний редактор — проф. Д.В. Леонтьєв.

Головний редактор
Ірина Бикова

Редактор
Юлія Лебеденко
Дизайн, верстка
Роман Березовський

Газета зареєстрована в управлінні
з преси Харківської обласної
адміністрації. Свідоцтво
№ ХК-242 від 10.01.95

Засновник і видавець газети
ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. 61168,
м. Харків, вул. Валентинівська, 2,
корп. А, кімн. 200. Т. 68-63-12

Рукописи та листи не рецензуються,
не повертаються. Думки
авторів можуть не збігатися
з думкою редакції.

E-mail редакції:
uchitel_hnpu@ukr.net
Видається українською
та російською мовами

Надруковано в друкарні ТОВ «Юка
Оптіма» вул. Сім'ї Сосніних, буд. 3,
оф. 601, м. Київ, 03680.
Тираж 500 прим.